

TISKOVÁ ZPRÁVA

XX. valné shromáždění Učené společnosti ČR

Členové Učené společnosti (US) ČR se sešli v pondělí 19. 5. 2014 na slavnostním XX. valném shromáždění. Již tradičně se konalo v pražském Karolinu a bylo spojeno s předáváním medailí a cen US ČR z rukou jejího předsedy prof. Petra Pokorného. Dopolední zasedání ve Velké aule, jehož se kromě vrcholných představitelů US ČR zúčastnili také ministr školství, mládeže a tělovýchovy Marcel Chládek, předseda AV ČR prof. Jiří Drahoš a rektor Univerzity Karlovy prof. Tomáš Zima, bylo zakončeno přednáškou prof. Jána Vilčeka „Základný výskum: luxus, alebo nevyhnutnosť?“. Odpolední blok s názvem „Velmocenské postavení jako hybatel a jako riziko dějinného vývoje“ moderoval prof. Jaroslav Pánek.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Marcel Chládek mj. ocenil snahu US ČR popularizovat vědu už na střední škole, nebo dokonce již na základní škole. „Bez nových talentů se česká věda nikam nedostane,“ zdůraznil ministr. Předseda AV ČR prof. Jiří Drahoš poděkoval US ČR u příležitosti jejího 20. výročí a vyzdvihl její nezastupitelnou roli při úsilí o to, aby se věda stala trvalou součástí veřejných politik i kulturních kódů naší společnosti. Prof. Jiří Drahoš připomněl, že pro další rozvoj vědy a vzdělanosti v ČR jsou rozhodující partnerství AV ČR a vysokých škol, spolupráce akademické a podnikatelské sféry a rozhodnutí aktualizovat koncepci Akademie věd ČR. V této souvislosti se též zmínil o realizaci nové Strategie Akademie věd ČR, a to jako o jedinečné příležitosti pro vytvoření prostředí důvěry a nových forem spolupráce mezi akademickou a podnikatelskou sférou.

„Předpokládáme, že součinnost na formulování a řešení konkrétních výzkumných programů AV ČR, a to napříč jednotlivými obory a institucemi, bude inspirací směrem k dalším programovým námětům a v neposlední řadě i ke skutečným inovacím či k vytvoření expertního zázemí pro efektivní politické rozhodování,“ uvedl předseda AV ČR prof. Jiří Drahoš.

Již tradičně bylo valné shromáždění opět spojeno s předáváním medailí a cen Učené společnosti ČR a letos poprvé také čestných uznání – [seznam jejich nositelů naleznete zde](#).

Učená společnost České republiky byla ustavena z iniciativy prof. Otto Wichterleho (1913–1998) a prof. Rudolfa Zahradníka na slavnostním zasedání v historickém Vlasteneckém sále pražského Karolina dne 10. května 1994. Zde byla podepsána „Deklarace Učené společnosti České republiky“. 36 zakládajících členů pak bylo dne 24. května téhož roku přijato prezidentem republiky Václavem Havlem na Pražském hradě. První stanovy Učené společnosti České republiky byly registrovány Ministerstvem vnitra ČR dne 23. června 1994. Učená společnost se hlásí k tradicím Královské české společnosti nauk, která se utvářela od 70. let 18. století (v roce 1784 byly přijaty její první stanovy), a České akademie věd a umění, založené v roce 1890. Program Učené společnosti je obdobný jako u učených společností ostatních, zejména evropských zemí, tj. podpora vzdělanosti, vědy a kulturní atmosféry doma i ve stycích mezi státy a národy. Pro jednání o obecných otázkách vědy jako součásti národní kultury je nezbytný i pracovní styk mezi čelnými představiteli vědeckých oborů. Cílem Učené společnosti České republiky je podněcovat svobodné pěstování vědy, budit touhu po poznání a radost z něho, šířit vědecké poznatky ve veřejnosti, podporovat zvyšování úrovně vzdělanosti a tvůrčího, racionálního a lidsky odpovědného klimatu v České republice. Pro Učenou společnost ČR bylo velmi významné, že postavení Společnosti ve vědeckém životě bylo právně zakotveno v zákoně č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Členy Učené společnosti se mohou stát významné domácí vědecké osobnosti z oblasti přírodních i humanitních věd na základě tajné volby při valných shromážděních, která se konají každoročně v květnu. Jelikož je počet členů Učené společnosti stanovami omezen na 111 (tato úprava stanov byla přijata v roce 2006), může však plénum Učené společnosti předem rozhodnout, že se volby při některých valných shromážděních nekonají. Na valných shromážděních se obdobně mohou volit i čestní členové z řad významných zahraničních badatelů, kteří mají mimořádné vazby k české vědecké komunitě; počet čestných členů není omezen. Seznam členů i další aktivity Učené společnosti jsou přístupné na internetové adrese Učené společnosti (<http://www.learned.cz>). V současné době má Učená společnost celkem 105 řádných a 42 čestných členů. Členové jsou rozděleni do čtyř vědních sekcí – I. sekce věd matematicko-fyzikálních, II. sekce věd chemických, III. sekce věd biologicko-medicínských, IV. sekce věd společenských a humanitních.

Učená společnost pořádá jedenkrát v měsíci plenární členskou schůzi (vždy od září do června). Na zasedáních přednášejí členové či pozvaní hosté o aktuálních vědeckých problémech za svých oborů a probíhají diskusní setkání. Od r. 1998 pořádá Učená společnost obvykle dvakrát ročně veřejné přednášky věnované nejvýznamnějším otázkám soudobých přírodních a společenských věd.

Od r. 1996 udělovala Učená společnost ČR prestižní ceny za původní vědecké práce v kategorii „vědecký pracovník“ a „mladý vědecký pracovník“ (do 35 let). V roce 2014 udělí dvě ceny v kategorii „mladší vědecký pracovník (do 40 let). Zaslouhou sponzorů jsou s těmito cenami spojeny finanční odměny. V současnosti se ceny staly významným domácím oceněním vědeckých pracovníků, kteří nejsou členy Učené společnosti. K tomu přibýlo od r. 1998 oceňování středoškolských studentů a v roce 2009 byla zřízena i cena pro pedagogické pracovníky, kteří podporují zájem o vědu a výzkum na středních školách a vytvářejí podmínky pro individuální činnost svých studentů a vynikající působení studentů v soutěžích. O ceny pečuje po finanční stránce Nadační fond pro podporu vědy při Učené společnosti ČR, vedený v současné době předsedou Správní rady prof. RNDr. Jiřím Krajíčkem, DrSc.

Jako nejvyšší vyznamenání uděluje Učená společnost od roku 2004 Medaili za zásluhy o rozvoj vědy. Může být udělena též in memoriam. V letošním roce předala Učená společnost poprvé čestná uznání – tentokrát za vynikající popularizaci vědy v rozhlasovém pořadu Meteor. Také toto ocenění může být uděleno in memoriam. Slavnostní část valných shromáždění Učené společnosti jsou kromě udílení ocenění věnována také přednáškám na aktuální témata prosloveným jak členy Učené společnosti, tak pozvanými hosty.

Učená společnost je (ve volebním období 2012–2014) řízena osmičlennou Radou, která pracuje v tomto složení: předseda prof. ThDr. Petr Pokorný, DrSc., 1. místopředseda prof. RNDr. Jiří Bičák, DrSc., 2. místopředseda prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc., vědecký tajemník RNDr. Zdeněk Havlas, DrSc., předseda sekce věd matematicko-fyzikálních prof. RNDr. Tomáš Jungwirth, DrSc., předseda sekce věd chemických prof. Mgr. Pavel Jungwirth, DSc., předsedkyně sekce věd biologicko-

medicínských prof. MUDr. Helena Tlaskalová, DrSc., předseda sekce věd společenských a humanitních prof. PhDr. Jan Bouzek, DrSc.

Po slavnostní části XX. valného shromáždění proběhne následující den 20. května 2014 pracovní zasedání, na kterém bude mj. zvolena nová Rada Společnosti pro následující volební období 2014–2016.